

PÄÄTÖS

Nro 116/2014/1

Dnro LSSAVI/171/04.08/2013

Annettu julkipanon jälkeen

13.6.2014

ASIA

Inka Oy:n Killinkosken tehtaan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistaminen,
Virrat

HAKIJA

Inka Oy
Inkantie 62
34980 Killinkoski

LAITOS JA SEN SIJAINTI

Inka Oy:n tehdas sijaitsee Virtain kaupungissa Killinkoskella kiinteistöillä 936-406-25-43, 936-406-25-26 ja 936-406-25-73.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulaki 28 § 1 momentti
Ympäristönsuojeluasetus 1 § 9 b) kohta

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetus 5 § 9 b) kohta

ASIAN VIREILLETULO

Lupahakemus on tullut vireille Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 17.12.2013.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Toiminnalla on Pirkanmaan ympäristökeskuksen 15.7.2003 myöntämä ympäristölupa Dnro PIR-2003-Y-191.

Laitoksella on voimassa olevat sertifikaatit: ISO 9001:2008 ja Oeko-Tex 100.

Tehdasalue on kaavoitettu asemakaavassa teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueeksi, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY-1). Alueelle ei saa sijoittaa laitosta, joka aiheuttaa ympäristöä häiritsevää melua, tärinää, ilman pilaantumista, vaaraa vesistölle tai muuta häiriötä.

LAITOKSEN SIJAINNINPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Laitos sijaitsee Killinkosken kylässä. Tehtaan lähiympäristössä sijaitsee muutamia pientaloja sekä maanviljelysalueita. Lähin vesistö on noin 50 m päässä oleva Vuolteenjärvi.

HAKEMUKSEN MUKAINEN TOIMINTA

Toiminta

Inka Oy valmistaa Killinkosken tehtaassa nauhoja ja nauhatuotteita myyntiin. Nauhatuotteita toimitetaan mm. tekstiiliteollisuuteen sekä kertasadontaan. Tuotteet toimitetaan asiakkaalle pakattuna bulkki muodossa tai kappaleina. Tuotannosta yli 40 % menee vientiin. Tehtaalla työskentelee noin 34 henkilöä. Tehtaan toiminta on pääosin kahdessa vuorossa ja osittain keskeytyvässä 3-vuorotyössä. Langan valmistus on lopetettu vuonna 2007.

Tuotantoprosessi on tekstiilinauhojen valmistamista kutomalla ja punomalla. Osa nauhasta viimeistellään lämpökäsittelmällä tai värjäymällä thermosolmenetelmällä.

Tehtaan konekanta on seuraava:

Kutomakoneet	76 kpl
Punomakoneet	190 kpl
Nauhan jatkojalostuskoneet	10 kpl
Thermosol-värjäyslinja	1 kpl

Thermosol-menetelmä

Thermosol-värjäyslinjaa käytetään polyesterinauhojen värjäykseen. Yleensä käytetään vesidispersiovärejä ja menetelmällä on saavutettavissa hyvät värinkestot.

Thermosol-värjäyslinjan osat ovat seuraavat prosessin mukaisessa järjestyksessä.

1. Nauhojen ohjaus radalle.
2. Mekaaninen ohjaus foulardin altaaseen ja upotus väriliemeen.
3. Esikuivaus, jossa kosteutta poistetaan nauhasta nostamalla sen ja veden lämpötilaa IR-menetelmällä.
4. Kuivaus- ja värinkiinnitysuunit (2 kpl 220–240°C)
5. Pesukone, neljä allasta peräkkäin. Pesulämpötila 85°C. Altaiden tilavuus noin 200 l/allas.

Pesujärjestys:

- Esipesu vedellä
  - Lipeäpesu (5 000 g lipeäliuosta (50 %), 800 g Lokanit, 1 000 g Rucorit, 600 g Foryl).
  - Neutralointi etikkahapolla (1 800 g etikkahappoa (80 %), 600 g Foryl)
  - Huuhtelu vedellä
6. Sylinterikuivaus, 6 kpl

Tuotteet, tuotanto ja kapasiteetti

Vuonna 2012 Killinkosken tehtaan tuotantomäärät olivat seuraavat:

Kevyet nauhat ja nyörit	187 t
Kertasidontanauhat	271 t
Värjättyjen nauhojen osuus tuotannosta	65 t

Tuotantopäiviä laitoksella on 220. Laitoksen maksimikapasiteetti on 550 t/a ja värjäyslinjan maksimikapasiteetti noin 130 t/a.

Raaka-aineet, kemikaalit ja polttoaineet

Seuraavissa taulukoissa vuonna 2012 käytetyt raaka-ainemäärät sekä kemikaalimäärät.

Raaka-aine	2012
Polyesterilangat, t	372
Polypropyleenilangat, t	87
Puuvilla, t	4
Luonnonkumi, t	12
Pellava, t	1

Kemikaalin kauppanimi	2012 (kg)	Maksimi varasto (kg)
Locanit B	79	150
Foryl KS	126	150
Solidocoli N LIQ 0140	52	150
Rucorit RGH	127	200
Plexene UL	67	120
Etikkahappo 80 %	231	260
Lipeäliuos 50 % tyyppi 800	660	1 000
Thermosol väripigmentit	288	yht. n. 450
Tanade LR	130	
Tanaterge INF	20	

Tanade LR ja Tanade INF kemikaalien käyttö on lopetettu, koska kemikaalit nostivat jäteveden COD_{Cr} ja BOD_{ATU} arvoja merkittävästi. Näillä kemikaaleilla oli tarkoitus korvata lipeäliuos ja etikkahappo.

Kemikaalit varastoidaan kemikaalivarastossa, jossa on valuma-allas. Työpis- teessä oleville kemikaaleille, joita käytetään päivittäin, on valmistettu omat va- luma-altaansa.

Polttoöljy varastoidaan ylitäytönestimellä ja valuma-altaalla varustetussa 100 m³ säiliössä.

Vedenhankinta ja viemäröinti

Tehtas on liitetty kunnalliseen vesi- ja viemäriverkkoon. Tehtaan vesi ostetaan Virtain vesiosuuskunnalta. Tehtaalla on käytetty vettä viime vuosien aikana 2 700–6 200 m³.

Energian käyttö ja energiatehokkuus

Vuonna 2012 tehtaan energian kulutus oli 1,26 GWh.

Tehtaalla tuotetaan lämpöä 0,15 MW kattilalla, jonka hyötysuhde on 0,94. Vuonna 2012 raskasta polttoöljyä kului 144 t (S < 1%).

Liikenne

Henkilöautoliikennettä on noin 30 autoa vuorokaudessa ja tavaraliikennettä rekka-autoilla noin 3 autoa päivässä.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)

Hakemuksen mukaan tehtaalla käytetään alalle soveliainta teknistaloudellista tekniikkaa.

Riskianalysien perusteella (päivitetään vuosittain) toimintaa kehitetään koko ajan. Toiminnassa pyritään korvaamaan haitallisia kemikaaleja vähemmän haitallisilla.

YMPÄRISTÖKUORMITUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Päästöt ilmaan

Ilmaan joutuu lämmityskattilan raskaan polttoöljyn poltosta syntyvät päästöt. Syklonit on poistettu käytöstä langanvalmistuksen loputtua vuonna 2007.

Melu ja värinä

Hakemuksen mukaan tehtaan aiheuttama melu ja värinä on vähäistä eikä sitä ole mitattu.

Päästöt viemäriin

Toiminnassa syntyvät jätevedet johdetaan jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi. Seuraavassa taulukossa laskettuja tehtaalta lähteviä jätevesikuormituksia jäteveden puhdistamolle vuosina 2004–2013.

Parametri	2004	2005	2006	2007	2008
Kokonaisfosfori (kg)	11,0	9,9	39,4		26,1
Kokonaistyyppi (kg)	30,0	32,0	67,7		57,9
COD, dikromaatti (kg)	1 475,0	800,0	2 837,0		3 550,0
BOD _{7ATU} (kg)	531,0	390,0	1 355,0		1 810,0
pH mediaani	9,7	11,5	10,2		10,5
Sähkönjohtavuus MED (mS/m)	45,1	169,0	198,0		120,0
Veden käyttö (m ³)	4 142,0		4 234,0	4 075,0	3 620,0

Parametri	2009	2010	2011	2012	2013
Kokonaisfosfori (kg)	23,4	74,7	134,1	20,8	55,5
Kokonaistyyppi (kg)	82,8	230,0	140,3	71,7	131,0
COD, dikromaatti (kg)	2 127,0	7 157,0	5 301,5	10 822,7	7 640,0
BOD _{7ATU} (kg)	1 024,0	3 447,0	2 229,7	7 850,2	4 131,0
pH mediaani	11,0	10,8	10,6	10,4	9,8
Sähkönjohtavuus MED (mS/m)	153,6	266,7	113,8	299	177,0
Veden käyttö (m ³)	2 672,0	4 516,0	6 237,0	4 169,0	4 442,0

Värjäyksessä käytettävä pesuri on sijoitettu ylivuotoaltaan päälle, josta jätevesi johdetaan kahteen keruusäiliöön. Säiliöt on yhdistetty toisiinsa putkella. Ke-

ruusäiliössä säädetään pH ennen jäteveden viemäriin laskemista. Keruusäiliöt ja pH:n säätöä on parannettu syksyllä 2013.

Toiminnassa syntyvät jätteet

Toiminnassa syntyy jätteitä seuraavan taulukon mukaisesti, tiedot on kerätty VAHTI-järjestelmästä.

Jätelaji	Jätetunnus	2013 (t/a)	2012 (t/a)	2011 (t/a)	2010 (t/a)	2009 (t/a)
Tekstiiliteollisuuden apuaineet	16 03 05*			0,4	3,1	
Liimajätteet	08 04 11*	0,1		1,1	1,8	
Väriaineita	16 03 05*				0,2	
Jäte	08 04 10		0,6			
Jätettä	16 10 01	0,2		1,2	3,7	
Jätettä	13 08 99*	0,3		0,1	0,3	
Jätettä	16 03 05*	1,9	2,04		0,1	
Jäte	16 05 06*	0,1				
Elektroniikkaromu	20 01 35*				0,2	
Muurahaishappo	06 01 06*				0,1	
Emäsjäte	06 02 05*				0,1	
Lajiteltava tuntematon jäte	16 03 05*				0,5	
Hapettava kiinteä aine	16 03 03*				0,2	
Lateksipohjaiset väriaineet	08 01 11*				0,6	
Voiteluöljy	13 02 08*			0,5	1,9	
Glykolijäte	16 01 14*				5,0	
Metalliromu	16 01 17			0,6	23,0	
Muovi	04 02 21	6,1	6,3	10,3	10,8	16,9
Energiajäte	15 01 01	18,9	14,0	19,6	20,2	13,2
Seka/teollisuusjäte	20 03 01	41,6	32,2	40,7	51,0	27,1
Puhdas pahvijäte	15 01 01	17,2	16,5	21,5	18,3	20,4

Missä * tarkoittaa vaarallista jätettä.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Tehtaalla syntyvät jätevedet analysoidaan kaksi kertaa vuodessa. Näytteet otetaan kokoomanäytteinä Virtain vesihuoltolaitoksen toimesta. Näytteiden analysoinnin suorittaa Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry.

Jätevedenpuhdistamolle johdettavan veden pH:ta tarkkaillaan.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Hakemuksen mukaan merkittävin ympäristöriski liittyy raskaan polttoöljyn varastointiin. Riskejä on pienennetty varustamalla säiliö ylivuotoaltaalla ja polttimelle johtavat putket ovat suojaputken sisällä.

Tehdasrakennus on varustettu sprinkleri-järjestelmällä. Lisäksi tehtaalla on useita käsisammuttimia ja pikapaloposteja. Koko henkilöstö on saanut alkusammu-

tuskoulutuksen. Tehtaalle laadittua pelastussuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Hakemusta on täydennetty 11.3.2014 ja 14.3.2014.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu Virtain kaupungin ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustauluilla 27.3.2014–28.4.2014. Ympäristölupahakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Suomenselän Sanomissa 27.3.2014. Ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät selvitykset ovat olleet kuulutusajan yleisesti nähtävillä Virtain kaupungissa.

Lupahakemuksesta on annettu erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Virtain kaupungilta, Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta, Virtain kaupungin jätevedenpuhdistamolta sekä Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Pirkanmaan ELY-keskus jätti lausuntonsa 28.4.2014, lausunnossa todetaan seuraavaa:

Nykyiset lupamääräykset ovat edelleen käyttökelpoiset muutamaa lupamääräystä lukuun ottamatta.

Tehtaan jätevedet on johdettu Virtain kaupungin jätevedenpuhdistamolle vuodesta 2011, jolloin Killinkosken puhdistamo poistui käytöstä.

Viemäriin johdettavien jätevesien neutralointi tehdään kahdessa 1 000 l keruusäiliössä. Ensimmäisessä keruusäiliössä on sekoitin. pH-mittari on säiliössä², josta mittari lähettää tiedon säiliöveden pH-arvosta kemikaalipumpulle, joka annostelee laimennettua etikkahappoa ensimmäiseen säiliöön. pH-mittarista ei ole hälytystä, mikäli pH ylittää arvon 11. Tehtaan edustajien mukaan neutralointi on toiminut hyvin ja pH pysyy pääsääntöisesti alle 11, lukuun ottamatta joitain lyhytaikaisia piikkejä, kun värjäyskoneelta tyhjennetään emäksisiä vesiä. Lähtevän jäteveden laatua on seurattu viime vuosina kolme kertaa vuodessa, jotta on voitu varmistaa neutraloinnin toimivuus. Tarkkailutulosten perusteella kokoomänäytteiden pH on ollut alle 11 kaikkina kertoina vuosina 2012 ja 2013.

Lupamääräys ilmapäästöistä ei ole enää tarpeellinen eikä raportointivelvollisuus puhdistimien käyntiajoista. Myöskään velvoite sulkumatoista ei ole tarpeellinen, sillä kemikaaleja ei varastoida tai käytetä sisätiloissa, joissa on avoimia viemärikaivoja.

Muilta osin Pirkanmaan ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

Pirkanmaan ELY-keskus täydensi 30.4.2014 aiemmin jättämänsä lausuntoa seuraavasti:

ELY:n antamasta lausunnosta jäi pois asia näytteenoton virtaama- ja lämpötilamittauksesta. Kokoomanäytteen aikainen jätevesivirtaama on mitattava sekä lämpötilamittaus ainakin näytteenoton alussa ja lopussa.

Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen jätti lausuntonsa 8.5.2014:

Laitoksen toiminta tulee järjestää siten, ettei viemäriin johdettavista jätevesistä aiheudu haittaa viemäriverkolle, kunnallisen jätevedenpuhdistamon toiminnalle tai lietteen asianmukaiselle käsittelylle. Jäteveden tulee täyttää vesihuoltolaitoksen asettamat raja-arvot.

Kemikaalit on varastoitava tiiviillä, kemikaaleja läpäisemättömällä alustalla. Kemikaalit on varastoitava ja käsiteltävä siten, että niiden pääsy maaperään, viemäriverkkoon sekä pinta- ja pohjavesiin on estetty.

Vuosittainen ympäristönsuojelun vuosiyhteenveto tulee toimittaa tiedoksi myös Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Muutoin lupapalvelulautakunnalla ei ole huomautettavaa Inka Oy:n Killinkosken tehtaan ympäristöluvan tarkistamishakemuksesta.

Virtain kaupungin vesihuoltolaitos toteaa 8.5.2014 jättämässään lausunnossa seuraavaa:

Virtain kaupungin vesihuoltolaitos lausuu, ettei viemäriin saa päästää sellaista jätettä tai jätevettä, joista on haittaa viemäriin rakenteelle, jätevedenpuhdistamon toiminnalle tai puhdistamolietteen käsittelylle.

Vesihuoltolaitos esittää säännöllistä tarkkailua johdettavien jätevesien osalta esim. 4 kertaa vuodessa. Jätevesien tulee olla laadultaan laitoksen asettamien raja-arvojen mukaisia ja pH tasoa tulee tarkkailla.

Raskasmetallien raja-arvot

Metalli	Pitoisuus (mg/l)
Arseeni (As)	0,1
Elohopea (Hg)	0,01
Hopea (Ag)	0,2
Kadmium (Cd)	0,01
Kokonaiskromi (Cr)	1,0
Kromi VI (Cr 6+)	0,1
Lyijy (Pb)	0,5
Nikkeli (Ni)	0,5
Sinkki (Zn)	3,0
Tina (Sn)	2,0

Muut ainekohtaiset raja-arvot

pH-luku	6–11
Lämpötila	max 40°C
Kiintoaine (SS)	800 mg/l

Rasva	200 mg/l
Mineraaliöljy	150 mg/l
Sulfidi, sulfaatti, tiosulfaatti	5,0 mg/l
Sulfiitti (summa)	400 mg/l
Kokonaissyanidi	0,5 mg/l

Muut erityisehdot

Viemäriin ei saa johtaa viemäriverkoston, pumppaamojen tai jäteveden puhdistuksen kannalta vahingollisia tai myrkyllisiä aineita. Raja-arvoja koskevat kaikkia viemäriin johdettavia jätevesiä; myös yksittäisiä eriä. Raja-arvojen alittamiseksi jätevettä ei saa laimentaa vedellä tai muulla nesteellä (laimennusvesiä ovat mm. saniteetti-, jäähdytys-, kuivatus- ja hulevedet.)

Tapauskohtaisia raja-arvoja voidaan asettaa mikäli se osoittautuu tarpeelliseksi viemäriverkoston tai puhdistamon toiminnan kannalta esimerkiksi

pH-luku

Kiintoaine

Metallit

Rasva (ruuanvalmistus/elintarviketeollisuus)

BHK7 (biologinen hapenkulutus)

Typenpoistoa häiritsevät aineet

Liutainaineita koskevat ohjeet:

Ei saa johtaa viemäriin

Erittäin helposti syttyvät, helposti syttyvät ja veteen liukenemattomat liuottimet (esim. dietyylieetteri, petroeetteri, sykloheksaani), klooratut liuottimet (esim. trikloorietyleeni, tetrakloorietyleeni, metyleenikloridi, kloroformi ja hiilitetrakloridi).

Viemäriverkkoon johdettava jätevesi saa sisältää seuraavia yhdisteitä yhteensä enintään 3 mg/l.

Helposti syttyvät, syttyvät, myrkylliset vedet liukenemattomat liuottimet tai bensiinihiilivedyt (monosykliset aromaattiset hiilivedyt) esim. bentseeni, etyylibentseeni, tolueeni ja ksyleeni). Huoltamoiden ja korjaamoiden pesutoiminnassa käytettävät pesuaineyhdistelmät on oltava Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry:n ylläpitämän luettelon mukaisia.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia eikä mielipiteitä.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijalle on kirjeellä 9.5.2014 annettu mahdollisuus vastineen antamiseen hakemuksesta annetuista lausunnoista. Hakija on ilmoittanut sähköpostilla 13.5.2014, ettei anna vastinetta hakemuksesta jätetyistä lausunnoista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ratkaisu

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on tarkistanut Pirkanmaan ympäristökeskuksen 15.7.2003 Suomen Nauhatuotteet Oy:lle, nykyisin Inka Oy, antaman

ympäristölupapäätöksen Dnro PIR-2003-Y-191 (annettu 15.7.2003) lupamääräykset.

Tarkistettut lupamääräykset:

Toiminta

1. Laitoksen laitteita on käytettävä, tarkkailtava ja huollettava siten, että toiminnasta aiheutuvat päästöt ympäristöön saadaan pidettyä mahdollisimman vähäisinä ja toimintaan liittyvät häiriötilanteet ja niiden kesto saadaan minimoitua mahdollisimman vähäisiksi. Laitoksessa havaitut viat on korjattava välittömästi.

Päästöt vesiin ja viemäriin

2. Tuotantolaitoksen kaikki jätevedet on (mahdollisia puhtaita sade- tai jäähdytysvesiä lukuun ottamatta) johdettava kaupungin jätevedenpuhdistamolle.

Viemäriin ei saa laskea sellaista jätettä tai johtaa jätevesiä niin, että siitä on haittaa viemärin rakenteelle, puhdistamon toiminnalle, puhdistamolietteen käsittelylle tai lietteen hyötykäytölle.

Viemäriin johdettavan jäteveden pH-arvo on säädettävä alueelle 6,0–11,0 ennen vesien johtamista viemäriin.

Päästöt ilmaan

3. Laitoksella käytettävän raskaan polttoöljyn rikkipitoisuus saa olla enintään 1,00 painoprosenttia.

Melu

4. Laitoksen aiheuttama melutaso lähimpien asuinrakennusten piha-alueella ei saa ylittää melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.

Jätteet ja niiden käsittely ja hyödyntäminen

5. Hyötykäyttökelpoiset jätteet on kerättävä erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi asianmukaiseen käsittelyyn. Jätteet on ensisijaisesti hyödynnettävä aineena tai toissijaisesti energiantuotannossa. Vain hyötykäyttöön kelpaamattomat jätteet tai jätteet, joiden hyötykäytön järjestäminen on teknisesti tai taloudellisesti kohtuutonta, voidaan toimittaa loppukäsitteltäväksi.

Mikäli kaatopaikalle aiotaan toimittaa muuta kuin yhdyskuntajätteeksi luokiteltavaa jätettä, kaatopaikkakelpoisuus on aina ensin selvitettävä kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen (331/2013) mukaisesti ja asiasta on etukäteen sovittava kaatopaikan hoidosta vastaavan kanssa. Säännöllisesti syntyvän samanlaatuisen jätteen kaatopaikkakelpoisuus on varmistettava laadunvalvontatestein kaatopaikan pitäjän edellyttämin väliajoin.

Jätteen kuljettajan tulee olla merkittynä ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuolto-rekisteriin.

6. Vaaralliset jätteet on säilytettävä asianmukaisesti merkityissä astioissa tai säiliöissä katettuina tai muuten vesitiiviisti reunakorokkein varustetulla alueella. Eri-laiset vaaralliset jätteet on pidettävä erillään toisistaan ja ryhmiteltävä ja merkit-

tävä ominaisuuksiensa mukaan. Öljyjätteeseen ei saa varastoinnin aikana sekoittaa muuta jätettä tai ainetta eikä eri öljyjätelaatuja saa tarpeettomasti sekoittaa keskenään. Nestemäiset vaaralliset jätteet on varastoitava tiiviillä alustalla niin, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle. Vaarallisten jätteiden pääsy maaperään, pohja- tai pintavesiin ja sadevesiviemäriin sekä kiinteistössä viemäriin on estettävä.

Vaaralliset jätteet on toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jonka ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa tai sitä vastaavassa päätöksessä tällaisen jätteen vastaanotto on hyväksytty.

Luovutettaessa vaarallisia jätteitä ne on pakattava tiiviiseen ja jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Vaarallisten jätteiden siirtoa varten on laadittava siirtoasiakirja. Asiakirjassa on oltava jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) 24 §:ssä velvoitetut tiedot.

Varastointi

7. Raaka-aineiden, kemikaalien ja jätteiden varastointi on järjestettävä siten, ettei niistä aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa eikä maaperän eikä pohja- tai pintavesien pilaantumista.

Kemikaalit on säilytettävä suljetuissa ja asianmukaisesti merkityissä astioissa ja varastoitava lukittavissa tiloissa, jotka ovat katettuja ja tiivispohjaisia. Tilojen on oltava viemäröimättömiä tai viemäreiden suljettuja. Lisäksi kemikaalit on varastoitava siten, että niiden keskenään reagoiminen estyy. Nestemäisiä kemikaaleja sisältävät astiat on varustettava esimerkiksi suoja-altailla niin, että vuototapauksissa kemikaalit saadaan kerättyä hallitusti talteen.

8. Nestemäiset polttoaineet on varastoitava asianmukaisissa kyseisen polttoaineen varastointiin hyväksytyssä kaksoisvaippasäiliössä tai tiiviiseen suoja-altaaseen sijoitetussa säiliössä. Suoja-altaan tilavuus on mitoitettava siten, että vuototilanteessa altaaseen sopii vähintään 1,1 kertaa siihen sijoitetun suurimman säiliön nestetilavuus. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja kaksoisvaippasäiliöt vuodonilmaisimilla.

Säiliöiden kunto on tarkastettava säännöllisesti ja tarkastuksista tulee pitää kirjaa.

Häiriö- ja poikkeustilanteet

9. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalta on tehdasalueella oltava aina saatavilla riittävä määrä imeytysmateriaalia. Vuotoina ympäristöön päässeet aineet on kerättävä välittömästi talteen.
10. Merkittävistä poikkeuksellisista tilanteista ja päästöjä aiheuttavista häiriötilanteista sekä muista vahingoista tai onnettomuuksista, joista voi aiheutua maaperän tai pohja- tai pintaveden pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa, on viipymättä ilmoitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle sekä Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tapahtumasta on raportoitava ELY-keskukselle myös kirjallisesti kuukauden kuluessa. Merkittävistä vahingoista tulee ilmoittaa välittömästi palo- ja pelastusviranomaiselle. Vahinko- ja häiriötilanteita varten on oltava selkeät ja ajan tasalla olevat toimintaohjeet.

Tarkkailu ja raportointi

11. Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava värjäämöstä lähtevän jäteveden laatua ja määrää. Jätevedestä on kerättävä kaksi kertaa vuodessa kokoomanäyte, josta on analysoitava pH, sähkönjohtavuus, COD_{Cr}, BOD_{7ATU}, kokonaisfosfori ja kokonaistyyppi. Näytteenoton yhteydessä tulee määrittää jäteveden virtaama sekä määrittää jäteveden lämpötila vähintään mittauksen alussa ja lopussa.

Vuonna 2015 toiminnanharjoittajan tulee normaalien näytteenottojen yhteydessä seurata laajemmin jätevesien sisältämiä aineita ja niiden pitoisuuksia. Jätevesistä analysoitaviin parametreihin tulee sisältyä ainakin seuraavat: arseeni, elohopea, hopea, kadmium, kokonaiskromi, kromi VI, lyijy, nikkeli, sinkki, tina ja kiintoaine.

Selvitys näytteenottojen tuloksista tulee toimittaa aluehallintovirastoon 31.12.2015 mennessä. Näytteenottojen tulokset tulee toimittaa myös tiedoksi Pirkanmaan ELY-keskukselle, Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Virtain kaupungin vesihuoltolaitokselle. Selvityksen perusteella lupaviranomainen voi tämentää tai täydentää päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

12. Laitoksen päästöjen tarkkailu, näytteenotto ja analysointi on tehtävä CEN- tai ISO-standardien tai niiden puuttuessa vastaavan kansainvälisen tai kansallisen standardin mukaisesti. Päästömittauksissa on määritettävä mittausmenetelmän kokonaisuvarmuus.

Tämän päätöksen mukaista tarkkailua voidaan muuttaa Pirkanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta, tarkkailun kattavuutta tai lupamääräysten valvottavuutta.

13. Laitoksen toiminnasta tulee pitää kirjaa niin, että toiminnanharjoittaja voi sen perusteella esittää raportin edellisen vuoden toiminnasta valvovalle viranomaiselle.

Laitteistojen tarkastuksista ja mahdollisista korjauksista tulee pitää kirjaa.

Kirjanpito on pyydettyäessä esiteltävä valvontaviranomaiselle.

14. Toiminnanharjoittajan on vuosittain helmikuun loppuun mennessä toimitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle edellistä vuotta koskeva raportti. Vuosiraporttitiedot on toimitettava ensisijaisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään soveltuvassa muodossa ja niistä tulee käydä ilmi ainakin seuraavat tiedot:

- laitoksen vastuuhenkilön yhteystiedot
- tiedot tuotannosta, raaka-aineista, polttoaineista ja kemikaaleista sekä niiden määristä
- energian- ja vedenkulutus
- jätevedenpuhdistamolle johdetun veden laatu ja määrä
- yhteenveto kaikista toiminnassa syntyneistä jätteistä, niiden laadusta ja määristä sekä kuljetus- ja käsittelytavoista
- tiedot vuoden lopussa varastoiduista jätteistä
- tiedot onnettomuus- ja häiriötilanteista sekä niiden aiheuttamista ympäristövaikutuksista ja päästöistä
- vuoden aikana toteutetut ja suunnitteilla olevat muutokset toiminnassa

Jätteet tulee luokitella kirjanpidossa Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) liitteen 4 mukaisesti.

Paras käyttökelpoinen tekniikka

15. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimialansa parhaan taloudellisesti käyttökelpoisen tekniikan kehittymisestä ja sitä on hyödynnettävä kaikissa laitoksen toiminnoissa niin, että päästöt ja laitoksen ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäiset.

Toiminnassa käytettävät kemikaalit on pyrittävä valitsemaan siten, että ne ovat ympäristön kannalta mahdollisimman haitattomia.

Toiminnan lopettaminen

16. Toiminnan olennaisesta muuttamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä tai lopettamisesta on ilmoitettava hyvissä ajoin Pirkanmaan ELY-keskuksen valvontaviranomaiselle. Mikäli toiminta muuttuu tai olennaisesti laajenee, on toiminnalle haettava uutta ympäristölupaa tai muutosta ympäristölupa. Lopettamisilmoituksessa on selvitettävä toiminta-alueen kunnostamiseen liittyvät toimenpiteet sekä niiden aikataulu.

RATKAISUN PERUSTELUT

Perustelut lupamääräysten tarkistamiselle

Kysymyksessä on toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistaminen. Luvan myöntämisen edellytykset on ratkaistu Pirkanmaan ympäristökeskuksen 15.7.2003 antamassa päätöksessä.

Tehtaan toiminnassa ja siitä aiheutuviissa päästöissä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia aikaisemmin myönnetyn luvan mukaiseen toimintaan verrattuna. Aikaisemmassa ympäristöluvassa vaadittu selvitys ja toimenpiteet on tehty.

Lupamääräyksiä tarkistettaessa on otettu huomioon tapahtuneet muutokset lainsäädännössä ja lupamääräyksiä tarkistamalla varmistettu toiminnan parhaan käyttökelpoisen tekniikan toteutuminen. Ympäristöluvan lupamääräykset on selkeyden vuoksi korvattu kokonaisuudessaan tämän päätöksen määräyksillä.

Selvitys muutetuista ja poistetuista lupamääräyksistä

Tarkistettuihin lupamääräyksiin on tehty vähäisiä muutoksia ja päivityksiä (alla olevat lupamääräysten numerot ovat Pirkanmaan ympäristökeskuksen päätöksen Dnro PIR-2003-Y-191-111 mukaiset).

Lupamääräyksiin, jotka koskevat mm. kemikaalien ja polttonesteiden varastointia (lupamääräys 12), jätehuoltoa (lupamääräykset 6–11), tarkkailua ja raportointia sekä toiminnan muuttamista (lupamääräykset 14–16) on tarkennettu vastaamaan ajantasaisia vaatimuksia.

Lupamääräyksestä 3 on poistettu selvitysvelvoite (selvitys on tehty).

Lupamääräys 4 on poistettu tarpeettomana. Lupamääräys 17 on otettu huomioon luvan voimassaolo ja lupamääräysten tarkistaminen kohdassa.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräys 1

Laitteiden asianmukaisella hoidolla, käytöllä ja huollolla minimoidaan toiminnasta aiheutuvat päästöt ympäristöön.

Lupamääräys 2

Toiminnassa syntyvät jätevedet johdetaan kaupungin jätevedenpuhdistamolle. Jätevedenpuhdistamon toiminnan varmistamiseksi on annettu erikseen tarpeelliset määräykset jäteveden johtamisesta.

Lupamääräys 3

Määräys on annettu valtioneuvoston asetus raskaan polttoöljyn, kevyen polttoöljyn ja meriliikenteessä käytettävän kaasuöljyn rikkipitoisuudesta (689/2006) nojalla.

Lupamääräys 4

Laitoksen toiminnasta ympäristöön aiheutuvia melutasoja koskeva määräys on melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukainen.

Lupamääräys 5 ja 6

Jätelain yleisten huolehtimisvelvollisuuksien mukaan kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu merkityksellistä haittaa tai vaikeutta jätehuollon järjestämiselle eikä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Jätteet tulee ensisijaisesti ohjata hyötykäyttöön materiaalina ja toissijaisesti hyödyntää energiana. Jätteet tulisi myöhemmän hyötykäytön mahdollistamiseksi ja jätteiden sekoittumisen estämiseksi lajitella jo syntypaikalla siten, että eri jätelajeille olisi erilliset varastointialueet tai -kontit ja että jätteistä ei aiheutuisi ympäristön roskaantumista. Hyötykäyttöön ohjattavien jätteiden vastaanottajalla tulee olla lupa jätteiden vastaanottamiseen ja hyödyntämiseen tai muuten riittävät edellytykset jätelajeen jätehuollon asianmukaiseen järjestämiseen.

Vaarallisia jätteitä koskevat määräykset on annettu sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu ympäristö- tai terveyshaittaa eikä palovaaraa. Vaarallisten jätteiden asianmukainen merkintä, kirjanpito, varastointi ja käsittely pienentävät terveydelle ja ympäristölle aiheutuvaa riskiä.

Lupamääräys 7

Varastointia koskevilla yleismääräyksillä pyritään varmistamaan, että toiminnan ympäristö- ja terveysriskit otetaan riittävästi huomioon. Toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä käyttämiensä kemikaalien ja raaka-aineiden ominaisuuksista. Aineita tulee käyttää, varastoida ja siirtää siten, että päästöjä ympäristöön ei pääse syntymään.

Lupamääräys 8

Haitallisten aineiden maaperään ja vesiin pääsyn estämiseksi sekä maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi on tarpeen antaa määräys polttoaineiden varastoinnista.

Lupamääräys 9 ja 10

Päästöjä aiheuttavista häiriötilanteista sekä onnettomuuksista annetut määräykset ovat tarpeen valvonnan toteuttamiseksi ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi. Viranomaisella tulee olla mahdollisuus antaa ohjeita poikkeustilanteiden vaikutusten seurannasta ja ympäristövaikutusten minimoimiseksi.

Lupamääräys 11

Ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Lain 46 §:n mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta sekä päästöjen, jäteiden ja jätehuollon tarkkailusta.

Aluehallintovirasto on määrännyt laajemman näytteenoton vuodeksi 2015. Näytteenotolla toiminnanharjoittaja voi varmistua jätevesien sisältämistä haitta-ainepitoisuuksista. Selvityksen perusteella aluehallintovirasto voi antaa tarkentavia määräyksiä.

Lupamääräys 12

Ympäristönsuojelulain 108 § edellyttää, että mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset tehdään pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Lupamääräys 13 ja 14

Kirjanpito- ja raportointimääräykset on annettu viranomaisen tiedonsaannin turvaamiseksi ja valvonnan järjestämiseksi. Kirjanpidon ja raportoinnin tarkoituksena on pitää toiminnanharjoittaja ja valvontaviranomainen selvillä toiminnan laadusta ja laajuudesta sekä muista jätehuollon kannalta merkityksellisistä asioista ja terveys- ja ympäristövaikutuksista. Saatujen tietojen perusteella voidaan seurata toiminnan lainmukaisuutta ja päätöksessä annettujen määräysten noudattamista. Lisäksi jätemäärillä on merkitystä jätehuollon kehittämisessä ja seurattaessa alueellisia jätevirtoja.

Lupamääräys 15

Toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuuteen kuuluu parhaan käyttökelpoisen tekniikan seuraaminen. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi voi päästöjen vähentäminen kohtuullisilla kustannuksilla (olennaisesti nykyistä enemmän) tulla mahdolliseksi.

Lupamääräys 16

Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista, toiminnan pysyvästä tai pitkäaikaisesta keskeyttämisestä tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta tulee riittävän ajoissa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä ilmoittaa Pirkanmaan ELY-keskukselle. Ilmoituksen perusteella viranomainen voi tarkastella muutosten vaikutusta ympäristöön ja laitoksen lupamääräyksiin sekä arvioida vastaako ilmoitettu toiminta ympäristöluvan lupamääräyksiä. Ennen toiminnan lopettamista on tarpeen esittää suunnitelma toiminnan lopettamiseen liittyvistä ympäristönsuojelutoimista, kuten esimerkiksi jätehuollosta, alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä.

VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Lausunnoissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevällä tavalla.

Virtain kaupungin vesilaitoksen vaatimus neljä kertaa vuodessa tehtävistä jätevesianalyseistä on hylätty. Aluehallintovirasto katsoo, että kaksi kertaa vuodessa on riittävä taajuus tässä tapauksessa, ottaen huomioon toiminnan luonne ja hakemuksessa esitetty tieto jätevesistä. Aluehallintovirasto ei myöskään määrännyt raja-arvoja lausunnossa esille tuoduille parametreille (mm. raskasmetallit, sulfaatti). Sen sijaan lupaviranomainen on määrännyt toiminnanharjoittajan tekemään selvityksen, jossa tulee tarkkailla ko. parametrien pitoisuuksia jätevedessä. Selvityksen perusteella lupaviranomainen voi tarvittaessa täydentää tai täsmentää lupapäätöksen jätevesimääräyksiä.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi. Mikäli toiminnassa tapahtuu päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävä tai muu olennainen muutos, on toiminnalle haettava uusi ympäristölupa. Tämä päätös on voimassa, kunnes uudesta lupahakemuksesta tehty päätös on saanut lainvoiman.

Lupamääräysten tarkistaminen

Toiminnanharjoittajan on toimitettava 30.9.2024 ympäristölupahakemus toimivaltaiselle lupaviranomaiselle lupamääräysten tarkistamiseksi.

Korvattavat päätökset

Lupa korvaa Pirkanmaan ympäristökeskuksen 15.7.2003 antamassa päätöksessä Dnro PIR-2003-Y-191 annetut lupamääräykset.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan tämän lain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 56 §)

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman. (YSL 100 §)

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 4 §, 5 §, 7 §, 8 §, 28 §, 43 §, 45 §, 46 §, 55 §, 62 §, 76 §, 81 §, 90 §, 108 §

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1 §, 5 §, 30 §, 36 a §, 37 §

Jätelaki (646/2011) 6 §, 8 §, 13 §, 15 §, 16 §, 17 §, 29 §, 118–121 §, 149 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 7–9 §, 11 §, 20 §, 24 §, 37 §, liite 4
Valtioneuvoston asetus raskaan polttoöljyn, kevyen polttoöljyn ja meriliikenteessä käytettävän kaasuöljyn rikkipitoisuudesta (689/2006)

Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920) 17 §

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tästä päätöksestä peritään maksua **1 960 euroa**. Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan ympäristöluvan käsittelystä peritään maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperusteissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa tai ympäristöministeriön asetuksessa säädetään.

Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) liitteen maksutaulukon mukaan lupamääräysten tarkistamista koskevan lupahakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 50 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Asetuksen mukainen maksu kuitukangastehtaalle, kuitujen tai tekstiilien esikäsittelyä taikka värjäystä suorittavalle laitokselle on 6 030 euroa. Maksu on kohtuuttoman suuri tämän päätöksen vaatimaan työmäärään nähden, joten maksu peritään 35 % alempana. Lupamääräysten tarkistamisen käsittelystä perittävä maksu on siten 1 960 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto tiedottaa tästä päätöksestä julkisesti kuuluttamalla Virtain kaupungin ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston virallisella ilmoitustaululla sekä Suomenselän sanomat nimisessä lehdessä.

JAKELU

Päätös

Inka Oy

Tiedoksi

Virtain kaupunginhallitus
Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Virtain kaupungin vesihuoltolaitos
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Tieto päätöksen antamisesta ilmoitetaan erikseen niille, joille on annettu tieto hakemuksen jättämisestä sekä niille, jotka ovat esittäneet hakemuksen johdosta muistutuksia tai vaatimuksia.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

LIITTEET

Valitusosoitus

Maj-Britt Axell

Tiina Puttonen

Asian on ratkaissut ympäristöylitarkastaja Maj-Britt Axell ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Tiina Puttonen.

- Valitusviranomainen** Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **14.7.2014**.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
  - valittajan nimi ja kotikunta
  - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
  - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
  - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
  - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
  - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle**
- Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot**
käyntiosoite:	Wolffintie 35, Vaasa
postiosoite:	PL 200, 65101 Vaasa
puhelin:	0295 018 450
telekopio:	06-317 4817
sähköposti:	kirjaamo.lansi@avi.fi
aukioloaika:	klo 8-16.15
- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.